

MONIMUOTOISEN METSÄN KARTOITUS

– opettajalle

Vuosiluokka: 7-9 lk

Tavoite: luonnon monimuotoisuus ja sen säilyttäminen

Tarvikkeet: kartoitusmonisteet oppilaille

Käykää oppitunneilla läpi, mitä luonnon monimuotoisuus tarkoittaa.

Tehkää Ranuan eläinpuistossa vieraillessa monimuotoisen metsän kartoitustehtävä. Kulkekaa eläinpuiston reittejä pitkin ja havainnoikaa ympäröivää luontoa. Täydentäkää kartoituslomake. Tehtävä kannattaa tehdä sulan maan aikaan.

Tehtävälomakkeen toisen sivun voi antaa oppilaille tehtäväksi kotona esim. yhdessä perheen kanssa.

* Kartoituslomakkeen teossa hyödynnetty Luontokoulu Kaislan materiaaleja.

Monimuotoisen metsän kartoitus

Monimuotoinen metsä kätkee sisäänsä monta eliötä ja elinympäristöä. Tarkkaile eläinpuiston metsän rakennetta, eliölajistoa, kuollutta puuainesta sekä elinympäristöjä.

Metsän rakenne

- Pieniä ja suuria puun runkoja
- Monikerroksinen puiden latvusto
- Vähintään kolme puulajia
- Ei merkkejä hakkuusta (kantoja)
- Kilpikaarnaisia mäntyjä (yli 40 v.)
- Suurioksisia puita
- Monirunkoisia puita
- Haapoja
- Suuria lehtipuita
- Suuria havupuita

Kuollut ja lahoava puuaines

- Pystyyn kuolleita, suuria havupuita
- Pystyyn kuolleita, suuria lehtipuita
- Kolopuita
- Pystyyn jääneitä, oksattomia lahopuita
- Kaatuneen puun juurakoita pystyssä
- Kuoren peittämiä kaatuneita puita
- Kuorettomia lahopuita maassa
- Sammaleen peittämiä puita maassa

Metsän eliölajisto

- Muurahaiskekoja
- Naavaa tai luppoo puissa

- Sammalpeitteisiä kiviä tai kallioita
- Katajia
- Pensaita
- Oravan tai lintujen risupesä puussa
- Puissa tikkojen kaivelujälkiä
- Eläinten pesimäluolia
- Sieniä maassa
- Sieniä kuolleessa puussa
- Puolukan varpuja
- Mustikan varpuja
- Jäkälää
- Suopursua
- Kääpiä elävissä puissa
- Kääpiä kuolleissa puissa
- Hyönteisiä

Metsän arvokkaat elinympäristöt

- Suppa tai vastaava suojaista kuoppa
- Purovarsi
- Niittyä metsän vieressä
- Suota
- Runsaasti siirtolohkareita / kalliojyrkänne
- Korkeusvaihteluita
- Avoin paahteinen kohta kalliolla
- Rakka /laaja kivikko

Laske ruksien lukumäärä. **Yhteensä ____ ruksia.**

1-10: Metsä ei ole vielä arvokas luontokohde, mutta annetaan luonnolle aikaa.

11-20: Metsällä on hyvät edellytykset kehittyä arvokkaaksi luontokohteeksi. Siellä saattaa jo esiintyä harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Keksitkö jonkin sellaisen?

21-30: Metsä on oivallinen elinympäristö monille kasvi- ja eläinlajeille. Se saattaa kätkeä sisälleen uhanalaisten eliölajien elinalueita.

31-40: Metsä sopisi luonnonsuojelualueeksi.

Yli 40: Metsä on todellinen aarre luonnolle. Sitä tulisi suojella ja vaalia. Luonnontilaisia vanhoja metsiä on Suomessa enää pari prosenttia kaikista metsistä.

Miksi metsien ja luonnon monimuotoisuus on tärkeää?

Luonnon monimuotoisuutta voi lisätä omilla arkisilla toimilla. Useimmat keinot ovat myös hyvin helppoja toteuttaa - tai jättää jotain tekemättä. Esimerkiksi Ranuan eläinpuiston alueella metsiin jätetään kaatuneita ja pystyyn kuolleita puita lahoamaan, asennetaan linnuille pönttöjä sekä pidetään alueen kasvillisuus luonnonmukaisena.

Merkkaa ruksilla alle kaikki asiat, joilla sinä tai perheesi jo tuette lähiluonnon monimuotoisuutta.

- rakennan ja asennan linnunpöntön, jonka huollan joka kevät
- rakennan hyönteishotellin
- kasvatan kotimaisia niitty- ja ketokukkia ruukussa tai nurmikon tilalla
- kerään maljakkoon vieraslajeja, kuten lupiinia, ja jaan tietoa sosiaalisessa mediassa
- osallistun vieraslajitalkoisiin
- rakennan lepakoille pöntön
- haravoin pihan keväällä vasta sitten, kun yöt ovat lämmenneet, jotta hyönteiset ehtivät lähteä liikkeelle
- leikkaan nurmikon harvemmin
- luon oman minikoon luonnonsuojelualueen jättämällä pihan perälle nurkan, jota ei siivota, vaan luonto saa kukoistaa
- annan pajujen kasvaa, jotta pörriäisillä on ravintoa
- kerään puutarhan oksat kasaan, joka tarjoaa suojaa ja elinympäristöjä monelle lajille
- vähennän ulkovalaistusta pimeällä, ja autan valon perusteella suunnistavia hyönteisiä, ja niitä syöviä lepakoita
- tuttua metsänomistajaa pyydän
 - jättämään metsään puita lahoamaan hyönteisten ravinnoksi ja niiden sekä lintujen kodeiksi
 - välttämään hakkuita lintujen pesimäaikaan
 - jättämään lehtipuita metsiin
- pidän lemmikit hihnassa tai kotona
- en roskaa
- kerään roskia luonnosta
- tägään somessa #luonnonmonimuotoisuus
- vaikutan koulussa tai yhteiskunnassa päättäviin luonnon suojelemisen puolesta

Minkälainen luonnonsuojelija olet? Laske montako ruksia sait _____ / 20

- < 5 Ei hätää, jokainen on aloittanut yhdestä!
- 5-10 Hienoa! Olet kasvamassa luonnonsuojelijaksi!
- 10-15 Mahtavaa! Välität luonnosta ja toimit sen puolesta. Jatka samaa rataa!
- 15 > Erinomaista! Olet todellinen luonnonsuojelija! Luonto ja eliölajit kiittävät!

Ympyröi vielä vähintään yksi keino, jota aiot alkaa tekemään.

